

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 27/2012-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. marca 2012 predbežne prerokoval sťažnosť J. Š., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody, vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 142 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13 S 48/2011-37 z 25. októbra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. Š. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. decembra 2011 doručená sťažnosť J. Š., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 142 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 13 S 48/2011-37 z 25. októbra 2011.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa návrhom na krajskom súde domáhal, aby súd podľa § 250v ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku uložil označeným odporcom zákaz pokračovať v porušovaní jeho práva byť volený v tajných voľbách do samosprávy odsúdených podľa zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 368/2008 Z. z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody. Krajský súd tento návrh sťažovateľa zamietol ako nedôvodný. Sťažovateľ v sťažnosti tvrdí, že rozhodnutie napadnutého súdu je nezákonné, pretože *«Námietku porušenia základného práva na rovnosť účastníka v zmysle čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva na prerokovanie veci verejne v prítomnosti sťažovateľa a môcť sa vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, namietam z dôvodu neprípustného procesného postupu porušovateľa, ktorý v príkrom rozpore s ust. § 250v ods. 8 OSP v spojení s § 246c ods. 1 OSP v spojení s § 114 ods. 2 posledná veta OSP neodoslal (žalobcovi) navrhovateľovi, resp. sťažovateľovi na vyjadrenie v rámci (aspoň) formálnej kontradiktórnosti konania; v spojení s § 5 ods. 1 OSP, § 30 ods. 1 posledná veta OSP a § 120 ods. 4 OSP porušovateľ hrubo odignoroval všetky procesné poučenia; v spojení s § 120 ods. 1 a nasl. OSP nevykonal absolutne žiadne relevantné objektívne dokazovanie a nezisťoval reálny skutkový stav, iba vágne a formálne si porušovateľ „osvojil“ fiktívne tvrdenia odporcov; v spojení s § 156 OSP porušovateľ sa neobťažoval ani len verejne lege artis vyhlásiť svoj rozsudkom, čím zjavne neústavným postupom porušil všetky v petite namietané základné práva a články ústavy v neprospech sťažovateľa.*

Okrem toho namietam zmätočnosť odôvodnenia a nepresvedčivosť odôvodnenia v tom zmysle, že porušovateľ nedostatočne zdôvodnil procesnú (ne)prípustnosť žaloby, nedostatočne sa vysporiadal z dôvodmi žaloby, pričom zjavne nerešpektoval princíp subsidiarity. Zmätočnosť vidím v tom, že porušovateľ na jeden strane argumentuje tým, že neboli splnené zákonné podmienky podľa § 250v OSP, keďže voľby boli realizované a ukončené v roku 2010 (porušovateľ asi naráža na objektívnu procesnú lehotu v zmysle § 250v ods. 3 veta druhá in fine OSP), no na druhej strane vec meritórne prejednal

a konštatuje, že nebol preukázaný nezákonný zásah. Navyše porušovateľ nemal žiadnymi dôkazmi preukázané kedy došlo k uskutočneniu volieb, teda nebolo reálne možné skúmať procesné podmienky, najmä objektívnu lehotu prípustnosti žaloby, čiže právne názory porušovateľa sú abstraktné, hypotetické v extrémnom rozpore s realitou a neúplne zisteným skutkovým stavom.

Absolútne vôbec nemožno súhlasiť s tvrdením porušovateľa, že protiústavnosť volieb v zmysle § 86 ods. 2 zák. č. 475/05 Z. z. realizované v roku 2010 v rozpore s čl. 30 ods. 1 až 4 ústavy, teda na rok 2011, neznamena nezákonný, resp. protiústavný zásah do pasívneho a aktívneho volebného práva odsúdeného, ktorý netrvá lebo opak je faktom a protiústavnosť tajných volieb bola pretrvávajúcim zásahom až do ďalších volieb, ak dáke vôbec boli.

Mám zato, že napadnutý procesný postup a rozsudok porušovateľa sú protiústavnými zásahmi spočívajúcimi v závažných procesných a vecne nesprávnych vadách v rozpore s relevantnými ustanoveniami OSP a ústavy či dohovoru, ako aj v rozpore s relevantnou dotknutou stabilizovanou judikatúrou Ústavného súdu SR či ESLP, a tým arbitrárne (svojvoľné) a neospravedliteľné, preto navrhujem ústavnému súdu, po prijatí a meritórnom prieskume, tejto sťažnosti v celom rozsahu, inak sčasti, vyhovieť v súlade s navrhnutím petitom.».

Na základe uvedeného sťažovateľ žiadal, by ústavný súd vydal tento nález:

„1. Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety Ústavy Ústavný súd vyslovuje, že Krajský súd Trenčín právoplatným protiústavným rozsudkom č. k. 13 S 48/2011-37 zo dňa 25.10.2011 a protiústavným postupom v konaní č. 13 S 48/2011 porušil, tak samostatne ako aj v organickom spojení, základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu, inú právnu ochranu a spravodlivý proces podľa č. 46 ods. 1, 2 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru, základné právo na rovnosť účastníka konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy, základné právo na verejné prerokovanie svojej veci v prítomnosti sťažovateľa a môcť sa vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy v spojení s čl. 142 ods. 1 a 3 Ústavy, základné právo nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy, v spojení s porušením princípu ústavnosti, zákonnosti a spravodlivosti podľa čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy.

2. Podľa čl. 127 ods. 2 prvej a tretej vety Ústavy, Ústavný súd právoplatný rozsudok Krajského súdu Trenčín č. 13 S 48/2011-37 zo dňa 25.10.2011 v celom rozsahu zrušuje a vec vracia späť na ďalší proces, súčasne prikazuje obnoviť stav pred porušením namietaných vyššie označených základných práv.

3. Podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy sa sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadostučinenie ako nemajetková a morálna ujma vo výške 1000,- Eur, ktoré je povinný vyplatiť Krajský súd Trenčín do 15 dní od právoplatnosti (doručenia) tohto nálezu k rukám sťažovateľa.

4. Krajský súd Trenčín sa zaväzuje k náhrade trov konania *lege artis*.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy, alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovateľ sa domáhal vyslovenia protiústavnosti rozsudku krajského súdu sp. zn. 13 S 48/2011 z 25. októbra 2011 z dôvodov porušenia ním označených článkov ústavy a dohovoru.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha právo interpretácie a aplikácie zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa ten natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 5/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Z rozsudku krajského súdu vyplýva:

«Zákon č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov upravuje spôsob výkonu trestu odňatia

slobody (ďalej len „výkon trestu“), práva a povinnosti odsúdených a dozor a kontrolu nad výkonom trestu.

Podľa § 86 ods. 1 citovaného zákona o výkone trestu samospráva odsúdených vedie odsúdených k samostatnému riešeniu problémov, ktoré súvisia so spôsobom ich života v ústave a so zaradovaním do práce. Samospráva odsúdených napomáha pri dodržiavaní ústavného poriadku, organizovaní a zabezpečovaní kultúrno-osvetovej činnosti, riešení otázok súvisiacich s bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci a podieľa sa tiež na príprave odsúdených na život po výkone trestu.

V ustanovení § 94 vyhl. č. 368/2008 Z.z. v znení neskorších predpisov, ktorou sa vykonáva zákon o výkone trestu, je upravená činnosť člena samosprávy odsúdených na úseku zamestnávania a výkonu prác, ďalej na úseku kultúrno-osvetovej činnosti a vzdelávania a na úseku disciplíny.

Z citovanej právnej úpravy vyplýva, že členovia samosprávy odsúdených v jednotlivých ÚVTOS sú volení odsúdenými, ktorí v príslušnom ústave vykonávajú trest odňatia slobody a za člena tejto samosprávy môže byť zvolený len ten odsúdený, ktorý v príslušnom ústave trest odňatia slobody vykonáva. Len taký člen samosprávy odsúdených môže aktívne vykonávať činnosť na úseku zamestnávania a výkonu prác, na úseku kultúrno-osvetovej činnosti a vzdelávania a na úseku disciplíny. Názor navrhovateľa, že na účel volieb do samosprávy odsúdených nie je rozhodujúca skutočnosť, v ktorom ústave skutočne vykonáva trest odňatia slobody, je v rozpore so zákonom.

Samosprávu odsúdených si volia odsúdení spravidla na obdobie jedného roka v tajných voľbách (§ 86 ods. 2, veta druhá, zákona o výkone trestu).

Z vyjadrení odporcov 1/ až 3/ vyplýva, že v roku 2010 boli do samospráv volení členovia na obdobie jedného roka. Doplňujúce voľby sa uskutočnili v prípade, ak člen samosprávy bol premiestnený do iného ústavu, resp. z dôvodu konca trestu alebo podmieneného prepustenia.

Navrhovateľ namietal ústavnosť volieb do samosprávy odsúdených, ktoré sa uskutočnili v ÚVTOS v D. a v ÚVTOS H. v roku 2010. Z uvedeného dôvodu nie je splnená ani zákonná podmienka, aby išlo o taký zásah, ktorý trvá, resp. jeho dôsledky trvajú, alebo hrozí jeho opakovanie (§ 250v ods. 1 O.s.p.), keďže ide o voľby realizované a ukončené už v roku 2010.

V danej veci neboli splnené zákonné podmienky na konanie podľa § 250v O.s.p. z dôvodu, že v roku 2010 nebol preukázaný nezákonný zásah orgánom verejnej správy do práva navrhovateľa voliť v tajných voľbách a byť volený do samosprávy odsúdených u odporcov 1/ a 2/. Z uvedeného dôvodu nebol dôvodný návrh navrhovateľa na právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, pretože nebolo zistené porušenie jeho práva mať za rovnakých podmienok prístup k voleným funkciám podľa čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky.»

Podľa názoru ústavného súdu krajský súd dostatočným a presvedčivým spôsobom vysvetľuje dôvody svojho rozhodnutia a aj to, prečo nepovažuje návrh sťažovateľa za opodstatnený. Za tohto stavu nemožno považovať tento rozsudok za arbitrárny a za zjavne neodôvodnený, niet preto príčiny na to, aby ústavný súd do týchto záverov zasiahol. Skutočnosť, že posúdenie veci sťažovateľa krajským súdom nekorešponduje s jeho názorom, sama osebe porušenie označených práv nezakladá. Vo veci sťažovateľa treba poukázať aj na to, že krajský súd postupoval procesne podľa osobitného režimu Občianskeho súdneho poriadku uvedeného v piatej hlave, ktorý je „lex specialis“ vo vzťahu k ostatným všeobecným ustanoveniam uvedeného zákona, ktorý v plnom rozsahu aj dodržal. Preto tvrdenie sťažovateľa, že krajský súd neposudzoval vec podľa všeobecnej časti tohto zákona, nie je dôvodné.

Ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2012